

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/40/2019
Identifikačné číslo spisu: 1214207548
Dátum vydania rozhodnutia: 26.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Lalík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1214207548.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Y. Č., bývajúceho v W., Č. XX, zastúpeného Marián Galbavý, advokátska kancelária s. r. o., so sídlom v Trnave, Kapitúlská 6, IČO: 51 436 108, proti žalovanému Orange Slovensko, a. s., so sídlom v Bratislave, Metodova 8, IČO: 35 697 270, zastúpeného Zukalová - Advokátska kancelária s. r. o., so sídlom v Bratislave, Laurinská 10, IČO: 36 859 354, o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 7 Cpr 3/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. októbra 2018 sp. zn. 3 CoPr 3/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Listom z 29. januára 2014 žalovaný oznámil žalobcovi, že s ním okamžite končí pracovný pomer podľa ustanovenia § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce. Dôvod k tomuto opatreniu videl v tom, že žalobca závažným spôsobom porušil pracovnú disciplínu tým, že
a/ neoprávnene skracoval dobu zmluvnej viazanosti u viacerých zákazníkov, čím žalovanému spôsobil škodu a
b/ neoprávnene poskytol viacerým zákazníkom zľavy, v dôsledku čoho tiež spôsobil žalovanému škodu, a to v celkovej výške 6 309,55 eur, čo zistil dňa 19. decembra 2013 pri vykonaní pravidelnej kontroly používania aplikácie „Manažment zliav 2“.

2. Žalobca sa žalobou podanou na okresnom súde 25. marca 2014 domáhal určenia, že uvedené okamžité skončenie pracovného pomeru je neplatné. Odôvodnil to hlavne tým, že
a/ jednak nebol poučený a vyškolený ohľadne svojich kompetencií pri skracovaní doby viazanosti novej výmeny mobilného telefónu jednotlivým klientom a jednak žalovaný nebral zreteľ na ich nesporný nárok pre týchto klientov, preto
b/ neposkytoval zákazníkom neoprávnené zľavy, a že

c/ žalovaný neprerokoval okamžité skončenie pracovného pomeru so zástupcami zamestnancov.

3. Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 10. októbra 2016 č. k. 7 Cpr 3/2014-419 žalobu zamietol a rozhodol, že žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy konania. Dospel k záveru, že žalobca porušil pracovnú disciplínu tak, ako to bolo vymedzené v liste o skončení pracovného pomeru a toto skončenie bolo riadne prerokované so zástupcami zamestnancov, o čom žalovaný predložil zápisnicu zo zasadnutia Zamestnaneckej rady, ktoré sa konalo dňa 29. januára 2014. Po jej predložení žalobca nespochybňoval prerokovanie okamžitého skončenia pracovného pomeru so zástupcami zamestnancov, preto sa už okresný súd touto otázkou nezaoberal (bod 43 rozsudku).

4. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu rozsudkom z 25. októbra 2018 sp. zn. 3 CoPr 3/2017 rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi. Konštatoval, že žalobca v podanom odvolaní neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktorými by preukázal nesprávnosť napadnutého rozsudku a ktoré by boli spôsobilé privodiť jeho zmenu, v otázke závažnosti porušenia pracovnej disciplíny; pre absenciu námietky prerokovania okamžitého skončenia pracovného pomeru so zástupcami zamestnancov tejto otázke sa nevenoval.

5. Žalobca podal proti rozsudku krajského súdu včas dovolanie z dôvodu uvedeného v § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., keď poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2006 sp. zn. 1 Cdo 72/2006, ktoré bolo uverejnené pod č. 4/2007 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Podľa tohto rozhodnutia bol žalovaný povinný informovať Zamestnaneckú radu o oboch dôvodoch skončenia pracovného pomeru a nielen stručne tak, ako to bolo uvedené v jej zápisnici z 29. januára 2014. V dôsledku toho okresný súd a de facto aj odvolací súd nesprávne vyhodnotili splnenie podmienok pre platnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru v zmysle § 70 a § 74 Zákonníka práce. Navrhol preto rozsudok krajského súdu, prípadne aj rozsudok okresného súdu, zrušiť a vec vrátiť príslušnému súdu na ďalšie konanie, alebo rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že dovolací súd určí neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru.

6. Žalovaný vo vyjadrení z 12. februára 2019 namietal, že žalobca jednak vôbec nekonkretizoval právnu otázku, ktorá mala byť riešená iným spôsobom odvolacím súdom, než ju tento riešil a hlavne, že v priebehu konania na okresnom súde ohľadne nedostatočného prerokovania okamžitého skončenia pracovného pomeru Zamestnaneckou radou nevzniesol žiadne námietky a neurobil ich ani predmetom odvolacieho konania. Nedostatočné prerokovanie okamžitého skončenia pracovného pomeru prvýkrát uvádza až v dovolaní, čo je však neprípustné. Aj napriek tomu došlo k prerokovaniu tohto pracovnoprávneho sporu medzi zamestnaneckou radou a zamestnávateľom, čo potvrdzuje zápisnica slovami „...prerokovali okamžité skončenie pracovného pomeru so zamestnancom Y. Č.“; žalovaný preto navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť a priznať mu náhradu trov konania.

7. Vyjadrenie žalovaného bolo 14. februára 2019 doručené žalobcovi na repliku, tento však naň už nereagoval.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť (§ 447 písm. f/ C.s.p.)

9. Podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom

právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

11. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

12. Aby dovolanie bolo prípustné podľa § 421 C.s.p., v dovolaní nastolená otázka musí byť kľúčová (rozhodujúca) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, teda o právnu otázku rozhodujúcu pre rozhodnutie vo veci samej. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

13. V danom prípade žalobca v dovolaní namieta, že zamestnávateľ nedostatočne informoval zamestnaneckú radu o dôvodoch okamžitého skončenia pracovného pomeru, a tak nemohlo dôjsť k riadnemu prerokovaniu tohto okamžitého skončenia pracovného pomeru so zástupcami zamestnancov v zmysle § 74 Zákonníka práce. Preto ak za takejto situácie okresný súd a de facto aj krajský súd dospeli k záveru, že sú splnené podmienky pre platnosť tohto okamžitého skončenia pracovného pomeru, ich rozhodnutia spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci.

14. Z obsahu spisu v prejednáwanej veci vyplýva, že žalobca žalobou napadol platnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru, ktoré mu bolo zo strany žalovaného dané 29. januára 2014, z dôvodu, že skutkové vymedzenie jeho dôvodu nenaplnia skutkovú podstatu závažného porušenia pracovnej disciplíny a že žalovaný neprerokoval okamžité skončenie pracovného pomeru so zástupcami zamestnancov. Vo vzťahu k porušeniu povinnosti zamestnávateľa prerokovať okamžité skončenie pracovného pomeru so zástupcami zamestnancov súd prvej inštancie vo svojom rozsudku uviedol, že išlo o okolnosť, ktorú žalobca po predložení zápisnice zo zasadnutia rady z 29. januára 2014, v konaní nespochybňoval. Žalobca proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie, avšak (ne)správnosť tohto záveru v ňom nenamietal. Odvolací súd, ktorý bol v zmysle § 380 C.s.p. viazaný odvolacími dôvodmi, preto nemal možnosť zaoberať touto žalobcom vytyčanou nesprávnosťou, a teda ani dôvod v odôvodnení svojho rozhodnutia zaujať k tejto skutočnosti svoje stanovisko.

15. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárny nielen z procesného hľadiska - teda že dovolanie možno podať len proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní (čo znamená, že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu), ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

16. Všeobecne princíp subsidiarity vychádza z toho, že najlepšie postaveným k plneniu úloh sú najnižšie články hierarchie súdov; vyššie články systému zasahujú len vtedy, kedy už prípad nemôže byť riešený na úrovni článku nižšieho. Ide o všeobecný princíp organizácie celej spoločnosti a súdnictva osobitne.

17. Z uvedeného teda vyplýva, že dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia je pre prípustnosť dovolania relevantný len vtedy, ak vec nesprávne právne posúdil odvolací súd alebo ak v dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odvolací súd svojím procesným postupom nenapravil. Avšak nemôže tomu byť v prípade, ak samotná strana sporu nevyužila svoje

právo namietať konkrétnu nesprávnosť v rámci podaného odvolania; v takom prípade strana sporu mala možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok konania vo vzťahu ku konkrétnej otázke, ale keď tak neurobila, hoci tak urobiť mohla a mala, predmetná otázka sa nestala predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý nemal možnosť v rámci opravného konania vyhodnotiť jej opodstatnenosť aj vo vzťahu k existujúcej judikatúre najvyššieho súdu. V tomto prípade rozhodnutie odvolacieho súdu na vyriešení inkriminovanej právnej otázky však nezáviselo pre jej neuplatnenie žalobcom, preto sa jej opätovného preskúmania nemôže úspešne domáhať v dovolacom konaní.

18. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou odvolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejme), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

19. V tomto prípade ide totiž o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelym (vigilantibus iura scripta sunt). Ak potom žalobca uvedenú námietku, zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania, neuplatnil v odvolacom konaní - hoci mu bola známa (viď jeho žaloba) - v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 C.s.p. a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť.

20. Z uvedeného možno urobiť záver, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

21. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

22. V prejednávanej veci teda dovolanie žalobcu nie je odôvodnené prípustným dovolacím dôvodom, preto ho dovolací súd ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f/ C.s.p.

23. Žalobca ako neúspešný účastník je povinný uhradiť žalovanému trovy dovolacieho konania (§ 453 ods. 1, § 255 ods. 1 C.s.p.).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.